

УДК 72:711.459.6

А. С. Морозік

*аспірантка кафедри містобудування**Київського національного університету будівництва та архітектури**Науковий керівник канд.. арх., доцент Василенко Л.Г.*

ПРИНЦИПИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВІЙСЬКОВОГО МІСТЕЧКА ВІДКРИТОГО ТИПУ НА ПРИКЛАДІ М. ЧУГУЇВ

Анотація: в статті висвітлюється принципи модернізації військових містечок, які застосовані та апробовані на прикладі військового об'єкту, що розташований в м. Чугуїв, представлені напрямки осучаснення, які дозволяють покращити містобудівне середовище.

Ключові слова: детальний план території, принципи модернізації, осучаснення, військове містечко, архітектурно-планувальна та функціональна структура, апробація, архітектурне середовище.

Актуальність теми. Стратегії сталого розвитку “України – 2020” схвалено від 12 січня 2015 року передбачає розвиток військових містечок, формування на їх основі системи автономних військових баз з необхідною інфраструктурою для розташування військових частин з фондом службового житла в поєднанні з соціально-побутовою для військовослужбовців та членів їх сімей [3]. Поквартирне розселення військовослужбовців та їх забезпечення житлом визначене в Наказі Міністерства Оборони України «Про затвердження положення про організацію квартирно-експлуатаційного забезпечення Збройних Сил України».

Проведене дослідження планування та забудови військового містечка в м. Чугуїв, а також аналіз існуючих недоліків архітектурного та містобудівного середовища сприяло застосуванню раціональних принципів модернізації.

Мета статті на прикладі конкретного об'єкту розкрити шляхи осучаснення архітектурно-планувальної та функціональної структури військового містечка відкритого типу в м. Чугуєві, що були застосовані та апробовані в експериментальному проектуванні.

Стан дослідження. Науковою діяльністю спрямованою на формування загальних принципів методики осучаснення архітектурного та містобудівного середовища займалися науковці: Т. Ф. Волкова, А. М. Плешкановська, які вивчали проблеми реновації міських територій та напрямки їх функціонального переосвоєння в сучасних соціально-культурних умовах [2, 7]; Проблеми та методи модернізації районів масової житлової забудови 1960-1970-х років досліджували М. М. Дьомін, М. В. Биваліна, [1]; В. І. Мухін досліджував проблеми осучаснення житлових територій військових містечок [5]; О. А. Максименко

розглядала напрямки розвитку та осучаснення архітектурно-планувальної організації центрів обслуговування військових містечок [4]. Вищезазначені роботи мають наукову значимість та вагомість і виконані на високому кваліфікаційному рівні. Разом з тим, актуальні питання осучаснення існуючих військових містечок, а також теоретичні роботи спрямовані на уточнення принципів модернізації сучасних вітчизняних військових містечок залишаються недостатньо дослідженими. Тому, існує потреба у вивченні питань осучаснення вітчизняних військових містечок.

Основний матеріал статті. Аналіз досвіду планування та забудови військових містечок дозволив виявити основні недоліки та причини, що визначають потребу в модернізації: невідповідність сформованої планувальної структури зростаючим вимогам, новим функціям; недостатня ефективність використання територій; моральний і фізичний знос забудови. Разом з тим, був проведений передпроектний аналіз, де досліджено існуюче планування та забудову військового містечка, планувальні обмеження, розміщення громадських об'єктів та їх пішохідна доступність.

Детальний план території військового містечка відкритого типу в м. Чугуєві виконаний з врахуванням нормативної документації ДБН 360-92 та відомих планувальних норм "Планування та забудова військових містечок". Проектними рішеннями передбачено розвиток військового містечка в східному напрямку за рахунок освоєння вільних територій та осучаснення існуючої планувальної і функціональної структури. В цілому планування військового містечка регулярне, існуюча житлова забудова представлена кварталами багатоквартирної житлової забудови середньої поверховості. Збудова військової частини - нежитлові будівлі громадського, побутового та складського призначення (Рис.1) [6].

Проектним рішенням передбачено розвиток військового містечка в східному напрямку та покращення його існуючого планування та забудови. Запроектвані житлові квартали з об'єктами щоденного культурно-побутового обслуговування, громадський центр (з закладами періодичного обслуговування), а також переміщення військової частини та приведення її архітектурного середовища у відповідність сучасним соціальним потребам.

Також, одним із завдань було поєднання існуючої забудови з проектною, а для осучаснення існуючого планування та забудови вищезазначеного військового містечка були застосовані принципи модернізації, а саме: принцип функціональної інтеграції та трансформації, а також об'єктної інтеграції. Принцип функціональної інтеграції (функціонального насичення) застосований в існуючій житловій частині військового містечка міста Чугуєва, оскільки існувала потреба розширення функціональної структури за рахунок включення додаткових зон [1].

Детальний план М 1:1000

Рис. 1 Детальний план військового містечка відкритого типу в м. Чугуїв

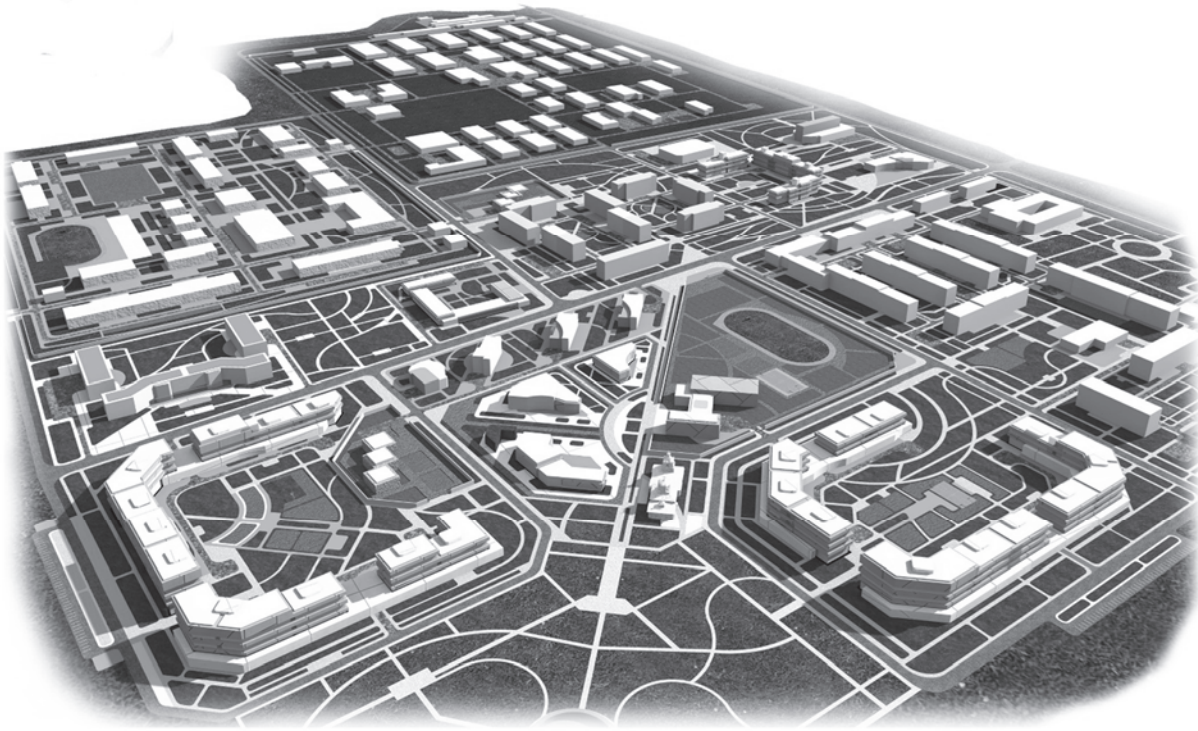

Рис. 2 Перспективне зображення військового містечка відкритого типу в м. Чугуїв

В сельбищній зоні були доповнені громадські зони, а саме: торговельні, спортивні та культурні. Принцип функціональної трансформації, який полягає в зміні функціонального призначення був застосований в перетворенні військової частини під сельбищну територію в східній частині військового містечка [7, 8].

Принцип локальної (об'єктної) інтеграції передбачає включення додаткових будівель та споруд. Інтегрування закладів та об'єктів освіти, спорту, торгівлі, громадського харчування та медичних закладів, що забезпечується вибіркоким будівництвом в умовах неможливого територіального розвитку військового містечка. Принцип об'єктної локальної інтеграції може бути застосований в умовах забудови, що склалася без радикальних змін архітектурно-планувальної та інженерно-транспортної структури. Локальне доповнення до вже існуючої забудови є раціональною можливістю осучаснення в умовах обмежених територіальних ресурсів військового містечка, де визначені вузькі можливості модернізації архітектурного простору. Принцип локальної об'єктної інтеграції є супутнім принципом, оскільки є доповненням до більш широких процесів осучаснення (Рис. 2.) [9, 10].

Разом з принципами модернізації військових містечок, також були застосовані планувальні принципи організації середовища: розділення потоків транспорту та пішоходів; створення озелених просторів, які створюють єдину

структуру; організація розвиненої системи культурно-побутового обслуговування. В існуючій забудові були розміщені заклади культурно-побутового обслуговування та нові житлові квартали, передбачено покращення транспортної інфраструктури та благоустрій озеленених територій [1].

Проектна сельбищна зона розміщується в східній та південній частині військового містечка та представлена житловими кварталами багатоквартирної забудови, які сформовані з секційних будинків середньої поверховості (3-5 поверхи). Сформований напіввідкритий внутрішній квартальний простір з системою площадок для відпочинку та господарського призначення. Центр військового містечка складається з громадських будівель культурного, освітнього та торгівельного призначення. Ландшафтно-рекреаційна паркова зона запроектована в північно-східній частині сельбищної зони військового містечка з врахуванням навантаження на ландшафт та розподілення потоків пішоходів. Всі функціональні зони військових містечок поєднуються пішохідними зв'язками з врахуванням дисперсії пішоходів. В центральній частині військового містечка запроектований бульвар, який є комунікаційним сполученням, що поєднує громадський центр, житлову та ландшафтно-рекреаційну зону. Питання постійного зберігання автотранспорту вирішені влаштуванням підземних паркінгів. Об'ємно-просторова структура розвивається навколо центру військового містечка з підвищенням висоти від пішохідного бульвару до житлової зони. В плануванні військового містечка чітко виражені вісі, кожна територіальна зона запроектована з композиційними особливостями, що зумовлені функціональним призначенням території.

Проект осучаснення військового містечка в напрямку територіального розвитку, насичення та трансформації існуючої функціональної структури спрямований на забезпечення військовослужбовців житлом, підвищення рівня житлового забезпечення та соціально-побутового обслуговування. На прикладі військового об'єкта в м. Чугуєві бачимо можливості покращення архітектурного середовища шляхом застосування вищеперерахованих принципів модернізації.

Список літератури:

1. Дьомін М. М. Проблеми та методи модернізації районів масової житлової забудови 1960-1970-х років (на прикладі м. Києва) / М. М. Дьомін, М. В. Биваліна // Містобудування та територіальне планування: Наук.-техн. збірник / Відпов. ред. М. М. Осетрін. – К. : КНУБА, 2005. – Вип. 21. – С. 67-75.
2. Волкова Т. Ф. реабилитация городской жилой среды. Социально-градостроительный аспект: учеб. пособие / Т. Ф. Волкова. – Пенза: ПГУАС, 2014. – 116 с.
3. Закон України: «Про державні цільові програми» // Відомості Верховної Ради України (ВВР) . – 2004, N 25. – 352 с.

4. Максименко, Ольга Александровна, Архитектурно-планировочная организация центров обслуживания военных городков : автореферат дис. ... кандидата архитектуры : 05.23.21 / Максименко Ольга Александровна; [Место защиты: Центр. науч.-исслед. и проект. ин-т жилых и обществ. зданий] Москва, 2013. – 26 с.
5. Мухин В. И. Социально-демографические основы совершенствования организации жилых территорий постоянного населения военных городков / В. И. Мухин. – Л., ЛВВИСКУ, 1985. – 355 с.
6. Планировка и застройка военных городков: Нормы проектирования. ВСН 34-89. / МО СССР М., 1989. –88 с.
7. Плешкановська А. М. Методологія комплексної реконструкції міста : автореф. дис. ... д-ра техн. наук / А. М. Плешкановська; К.: КНУБА. - Київ, 2013. - 40 с.
8. Плешкановська А. М. Проблеми реновації забудови міських територій / А. М. Плешкановська // Містобудування та територіальне планування: Наук.-техн. збірник / Відпов. ред. М. М. Осетрін. – К. : КНУБА, 2006. - Вип. 25. - С. 183-191
9. Методика реконструкции городов / ЦНИИПградостроительства. – М.: Стройиздат, 1975. – 197 с.
10. Шепелев Н. П. Реконструкция городской застройки: Учеб. для строит. спец. вузов. / Н. П. Шепелев, М. С. Шумилов – М.: Высш. шк., 2000 – 271 с.

Аннотация

В статье освещаются принципы модернизации военных городков, которые применены и апробированы на примере военного объекта, расположенного в г. Чугуев, представлены направления, которые позволяют улучшить градостроительную среду.

Ключевые слова: детальный план территории, принципы модернизации, осовременивания, военный городок, архитектурно-планировочная и функциональная структура, апробация, архитектурную среду.

Annotation

The article highlights the principles of modernization of military towns, which are applied and tested on the example of a military facility located in Chuguy. The directions that allow improving the urban planning environment are presented.

Key words: detailed plan of the territory, principles of modernization, modernization, military town, architectural and planning structure and functional structure, approbation, architectural environment.